

Traianus, Romeins keizer (98-117), deel 2

DACIA

Op de Balkan, in het gebied van het huidige Roemenië en Bulgarije, hielden de Daciers de Romeinen bezig.

De Dacische oorlogen vinden plaats van 101 tot 102 en van 105 tot 106 n.C. De krijgers van Dacia lijken qua uitrusting op de Germanen en Kelten (afb.49). Ook als zij overwonnen zijn, komen zij binnen de kortste keren opnieuw in opstand tegen de bezetter (afb.50)



Afbeelding 49



Afbeelding 50

Traianus (afb.51) overlegt met zijn genisten (afb.52) en bouwt een enorme brug over de Donau, waardoor de Romeinen gemakkelijk de rivier konden oversteken (afb.53).



Afbeelding 51



Afbeelding 52



Afbeelding 53

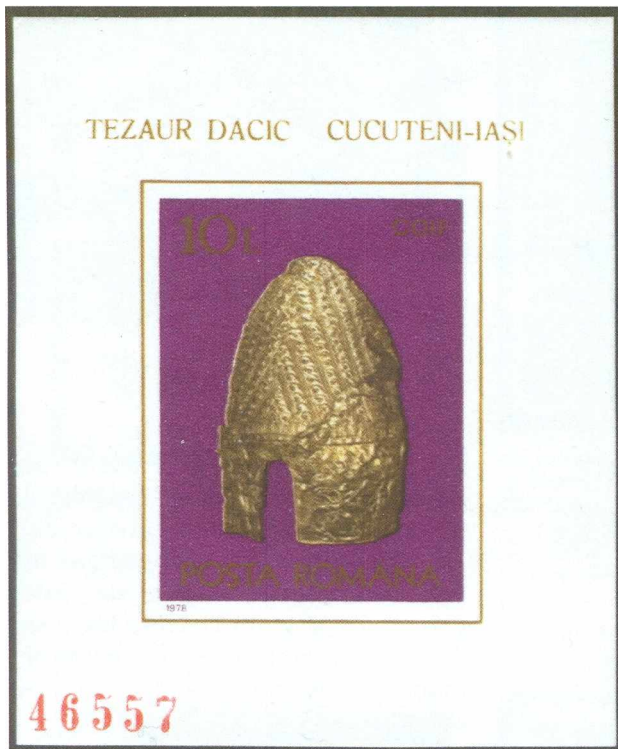
In 106 n.C. komt aan het zelfstandige Dacia een einde (afb.54). Decabalos verliest. De brug wordt vereeuwigd op een munt (afb.55).

Na de Dacische oorlogen was het tijd om te vieren. Eerst plunderden de legionairs de hoofdstad van Dacia en roofden al het goud en andere kostbaarheden uit de tempels (afb. 56 en 57). Bovendien waren er de goudmijnen die Trajanus in staat stelden om talrijke monumenten te bouwen en Rome een ander aanzien te geven: de baden van Traianus, het Forum Traiani (afb.58), de zuil van Traianus (afb.59) en de markten van Traianus, beschouwd als het eerste winkelcentrum van de wereld en te bezoeken tot de dag van vandaag.

Volgens Pamela Doms van de Radboud Universiteit Nijmegen waren de meer dan 150 verschillende ruimten verbonden door een systeem van trappen en straten. In de tijd van Tra-



Afbeelding 54



Afbeelding 56



Afbeelding 55

ianus waren hier winkels gevestigd, alsmede kantoren van ambtenaren ter ondersteuning van de werkzaamheden die op het nabijgelegen forum van Traianus plaatsvonden. Het complex is ook nu nog in gebruik: als museum van de keizerlijke fora. In Rome ontstonden volgens Doms door de ingrepen van Traianus ook nieuwe looproutes, omdat de markten van Traianus een kruising vormden. Deze kruising verbond de belangrijkste stadsdelen met elkaar. De keizer zorgde verder



Afbeelding 57

voor werkgelegenheid voor de tienduizenden arbeiders aan de vele bouwprojecten, ook als de gebouwen klaar waren vonden velen werk in de nieuwe winkels, kantoren, bibliotheken en de termen van Traianus. Uit de opbrengsten van Dacië heeft Traianus in Rome een groot aantal gebouwen laten bouwen.



Afbeelding 59

De zuil van Traianus is nog altijd te zien. Het monument, waar de as van Traianus bewaard werd, is bijna dertig meter hoog.

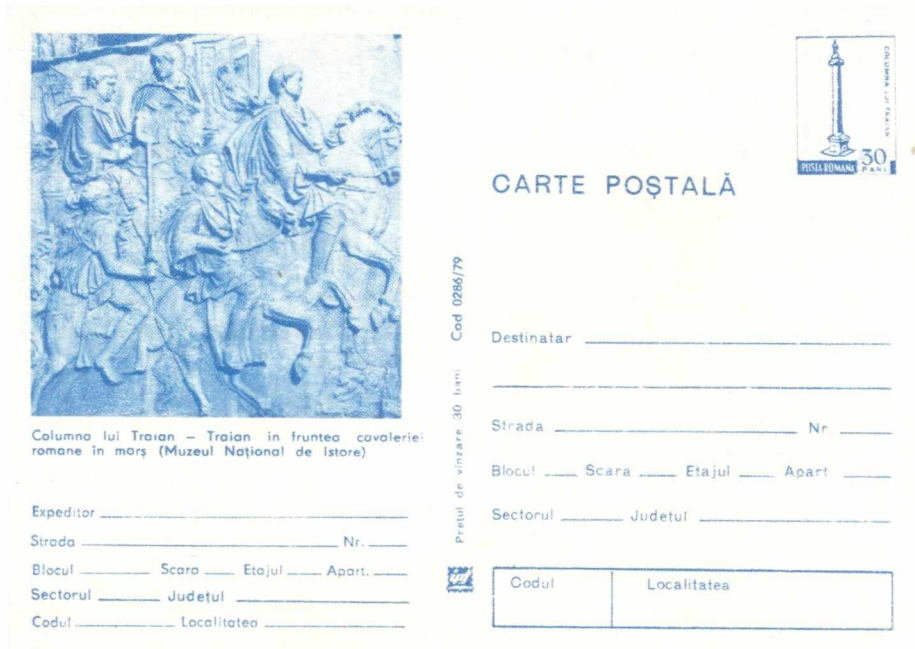
Zij bestaat uit 19 blokken Luna marmer van ieder 32 ton. Het vloervlak is 3,70 m in doorsnede en aan de top 3,20 m; in de zuil zijn 185 treden uitgehouwen en komt licht binnen door 43 vensters. Het bijna 200 meter lange beeldverhaal op de zuil bevat 155 scènes. Daarin komt Traianus 59 maal voor. (K, p.26) (afb.60).

Van de 155 meter zijn details afgebeeld op 8 Roemeense postzegels, waarvan 6 afgebeeld (afb.61). Een detail is op een blokje te zien (afb.62). (E, p.15).

Aan de andere kant moeten we vaststellen dat Traianus gastheer was bij een drie maanden durende bloedig spektakel in het Colosseum. Toen werden ongeveer 11.000 mensen



Afbeelding 58



Afbeelding 60

(voornamelijk Dacische slaven) en ongeveer een dubbel aantal wilde dieren geslacht voor het plezier van de mensen in Rome. Geschat wordt dat ongeveer 5 miljoen mensen dit feest bezochten, omdat niemand de wilde beesten wilde missen die de barbaren verscheurden.

Ondanks eeuwen van usurpatie (wederrechtelijke inbezitneming) hield Rome eeuwenlang vol dat het slechts verdedigingsoorlogen voerde.

Alle veroveringen dragen natuurlijk bij aan de economie: er worden immense schatten gevonden en nog grotere schattingen opgelegd. Voor de lange termijn waren de Spaanse gouden zilvermijnen van grote betekenis. (NRC, 6 januari 2006) (afb.63).

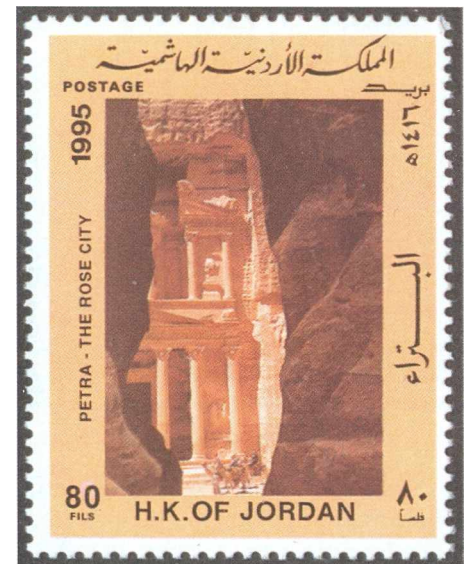


Afbeelding 62



Afbeelding 63

In 107 n.C. devalueerde Traianus de Romeinse munt in een tijd dat juist al het goud uit Dacië in Rome arriveerde. De zilverzuiverheid en het gewicht van zilvermunten daalde van 3,04 gram naar 2,88 gram. Het resultaat was dat Traianus in staat was om veel meer munten te slaan dan andere keizers (afb.64).



Afbeelding 64



Afbeelding 61



Afbeelding 65



Afbeelding 67



Afbeelding 70

Hadrianus (afb.67) herzag Traianus' politieke beleid in het Oosten en maakte plannen om de Eufraat de definitieve grens van de Romeinse heerschappij te maken.

Traianus sterft op 8 augustus 117 aan een beroerte in Silenus (Gazipasa), een havenstad in het zuiden van Turkije. Felicio Augusto, melior Traiano (Weest gelukkiger dan Augustus en beter dan Traianus).

Trajan is een Romeense jongennaam. Trajan Viuia is een luchtvaartpionier. Hij bouwde in december 1905 zijn "Vuia I". Daarmee maakte hij op 16 maart 1906 de eerste vlucht (afb.68). Een verbeterde versie van dit toestel uit augustus 1906 staat bekend als de "Vuia I-bis". Op de Ansichtkaart uit



Afbeelding 66



Afbeelding 68



Afbeelding 71

In de laatste periode van zijn keizerschap werden de Nabateërs aan het keizerrijk toegevoegd. Het land had als hoofdstad Petra (afb.64).

Traianus begon een laatste campagne in 113 n.C. tegen het Parthische Rijk (afb.65). Dit resulteerde in de annexatie van Armenië en Mesopotamië. Zijn veroveringen culmineerden in de plundering van de hoofdstad Ctesiphon op slechts 35 km ten zuidoosten van het hedendaagse Bagdad. Het vasthouden aan deze regio bleek onhoudbaar en hij stopte zijn campagne toen hij ziek werd in het jaar 117 n.C. Het gebied van de Parthen was al bekend van de veldtochten van Alexander de Grote (afb.66).



Afbeelding 69



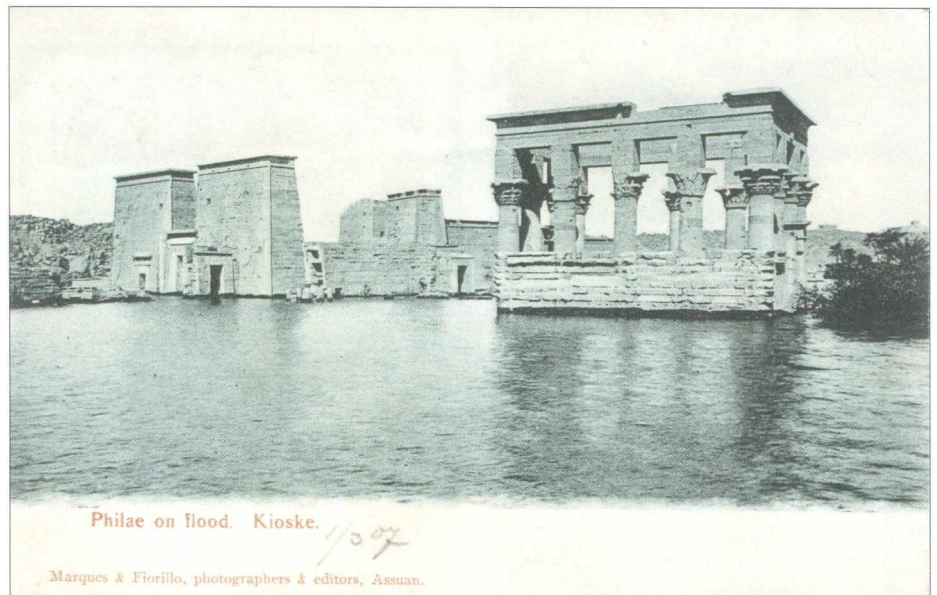
Afbeelding 72



Afbeelding 75



Afbeelding 73



Afbeelding 76

1907 poseert hij met de "Vuia II" (afb.69).
 Trajan komt ook voor als de naam van een schip (afb.70) en er is een vlinder naar Traianus vernoemd (afb.71).
 Veel latere keizers voeren Traianus in hun naam, bijvoorbeeld Gaius Messi-



Afbeelding 74



Afbeelding 79

us Quintus Traianus Decius, geboren in Servië in 201 n.C en gestorven in Bulgarije; keizer van 249 -251 n.C. (afb.72/73).

In Nijmegen vonden wij (afb.74): Apotheek Traianus, BNI Traianus marketing, Mondzorg Traianus, de Traianus Regatta roeien en Scouting Traianus. Maar ook Scherpschuttersvereniging Trajanus, SV DVE Trajanus (nu SV Waalstad), Vastgoed Trajanus en de Vereniging Trajanus.



Afbeelding 77

AFRICA

Het Noord-Afrikaanse deel van het Romeinse Rijk heeft talrijke herinneringen aan Traianus. Op het eiland Philae stonden de tempel van Isis en een tempeltje dat de Egyptenaren het "bed van de Pharao" noemden, maar in onze streken bekend staat als de "kiosk van Traianus" (afb.75).

Door de bouw van de stuwdam bij Aswan door de Britten in het begin van de twintigste eeuw liepen deze onder water (afb.76) en toen de Egyptische president Nasser een nog grotere dam wilde bouwen kwam de Unesco in actie (afb.77). Veel landen steunden het verplaatsen van deze tempels naar het vlakbij (en hoger) gelegen eilandje Agilika (afb.78). Het werd afgegraven en de kiosk van Traianus werd daar herbouwd (afb.79).



Afbeelding 78



Afbeelding 81

Ook het Vaticaan deed mee, want er zijn op de zuilen en wanden ook christelijke motieven aangetroffen. (Vgl. De documentaire "Philae, das versunkene Heiligtum", die Arte uitzond op 29 april 2023) (afb.80, voorzijde).

Het aquaduct van Hadrianus eert zijn opvolger (afb.81). Maar Traianus overleefde ook vandaag nog kinderharten (afb.82).

Marcel Claassen



Afbeelding 82

Bronnen:

- A: Beard, Mary: SPQR, een geschiedenis van het Romeinse Rijk, Amsterdam, 2016
- B: Beuster, Diana: The column of Trajan - a symbol of the ancient Rome, Norderstedt, 2007
- C: Bunt, Alexander van de: Wee de overwonnenen, Germanen, Kelten en Romeinen in de Lage Landen, Utrecht 2022, 4e druk (2020)
- D: Enckevort, Harry van en Katja Zee: Het Kopse Plateau, Amersfoort, 1999, 2e druk (1996)
- E: Gibbon, Edward: Herfsttij en ondergang van het Romeinse Rijk, Helmond, 1994
- F: Heijden, Paul van der: Romeins Nijmegen, luxe en ondergang van Rome aan de Waal, Nijmegen, 2008
- G: Jigoulov, Vadim S.: De Feniciërs, De grootste zeemogendheid uit de oudheid, Utrecht, 2021
- H: Provoost, Arnold Provoost: De oude Grieken en Romeinen, hun denken en doen, Leuven, 2010
- J: Simkins, Michael and Ron Embleton: The Roman Army from Caesar to Tajan, Oxford, 2000, 19e druk (1984)
- K: Stein, Joshua G.: Trojans Hollow, Los Angeles, 2019
- L: Stoffel, Sven: "Arabia capta" oder "Arabia adquissita"? Die Annexion des Nabatäer-Reiches durch Kaiser Trajan, Norderstedt, 2015
- M: Tuuk, Luit van der: De Romeinse Limes, De Neder-Germaanse grens in Nederland, Utrecht, 2022 (2016)
- N: Vos, P.C. e.a.: Atlas van Nederland in het Holoceen, Amsterdam, 2011
- O: Vuijsje, Herman: Wij waren geen soldaat, het leger was voor losers, Zutphen, 2023

Wikipedia, geraadpleegd op 15 september 2020



NOVIOPOSTA

In dit nummer

Traianus deel 2

Opmerkelijke zwerfkaart

Traianus, deel 2 en slot



Beide afbeeldingen horen bij deel 2 van het artikel over Traianus. Waarom is het bouwwerk zo belangrijk dat men in Egypte ervoor heeft gekozen om het op een bankbiljet te plaatsen? Op on-

derstaande afbeelding 80 zien we dat ook het Vaticaan er een zegel met een afbeelding aan gewijd heeft. De informatie vindt u in het artikel dat begint op pagina 4.

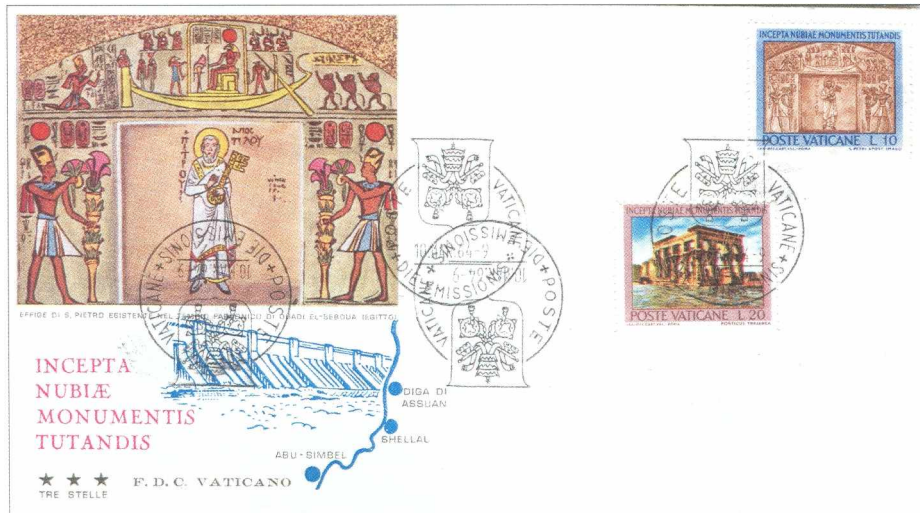
Redactie:
J. Mulder
J. Spijkerman
J.M.A.G. Stroom

Fotografie:
W.A. v.d. Wagt

Basis ontwerp:
L. Thijsen

Illustraties:
vacature

Expeditie:
F. Piers
Tolhuis 35-17
6537 NN Nijmegen
Tel. 024-3444208



Afbeelding 80



Waarom zoveel plaatsnaam stempels op deze kaart? Lees daarvoor het artikel op pagina 12.

